

Απαντήσεις Θεμάτων Ιστορίας Θεωρητικής κατεύθυνσης

A1. Πολιτοφυλακή της Κρήτης : κυρίως απάντηση, σελ. 216 «Το πιο σημαντικό ... μουσουλμάνων της νήσου. Μπορούσαν να προστεθούν τα στοιχεία: ο Βενιζέλος πρώτος θεωρούσε αναγκαία τη σύσταση ντόπιας πολιτοφυλακής με Έλληνες αξιωματικούς, προκειμένου να απομακρυνθούν τα ξένα στρατεύματα, (σελ. 209) , η απόφαση για την ίδρυσή της πάρθηκε μετά την αποστολή της Διεθνούς Επιτροπής, που συνεργάστηκε με το Βενιζέλο και τους εκπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων, (σ. 215).

Κοινωνιολογική Εταιρεία : στις εκλογές του 1910 «σε κάποιες εκλογικές περιφέρειες... Εταιρεία» , σελ. 89 , Αναγκαία η συμπλήρωση των στοιχείων της σελ. 93 «Σοβαρότερη από όλες (τις σοσιαλιστικές ομάδες) ... να ιδρύσουν κόμμα». Μπορεί να αναφερθεί και η ονομασία του σχετικού κόμματος : Λαϊκό.

Συνθήκη Νείγυ: «Το Νοέμβριο του 1919 ... της συνθήκης», σελ. 140.

A2. Α - 4 , Γ - 1 , Δ - 5 , Ε - 3 , Ζ - 2 , τα ονόματα β, στ δεν αντιστοιχούν πουθενά.

B 1. «Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος ...μυστική στρατιωτική ένωση στρατιωτικών», σελ. 85-87.

B 2. «Στην Ευρώπη πρωτεργάτης του (Ποντιακού) αγώνα ήταν ... Σοβιετικής Ένωσης» , σελ. 250.

Γ 1. Α) Είναι γνωστό ότι «τα τσιφλίκια της Θεσσαλίας αγοράστηκαν κολίγων, σελ. 43. Σύμφωνα με το πρώτο κείμενο της πηγής επιδεινώθηκε η θέση των Ελλήνων γεωργών - καλλιεργητών. Οι νέοι ιδιοκτήτες που είχαν αγοράσει τα κτήματά τους από την οθωμανική κυβέρνηση παρουσίαζαν ότι σύμφωνα με τα συμβόλαια είχαν αγοράσει και τις κατοικίες, άρα οι καλλιεργητές θα έπρεπε να καταβάλουν ενοίκιο στους νέους ιδιοκτήτες των τσιφλικιών και γι' αυτή την κατοικία που κατείχαν από πολλά χρόνια οι πρόγονοι τους. (Το θέμα σχετίζεται με την κατάργηση του καθεστώτος δουλοπαροικίας και την απελευθέρωση των πολιτών, πράγμα όμως που οι μαθητές δεν έχουν μάθει σύμφωνα με το σχολικό τους βιβλίο.)

Και στο ζήτημα όμως του σταριού τα πράγματα επιδεινώθηκαν. Οι νέοι τσιφλικούχοι (συχνότατα πλούσιοι έλληνες της Διασποράς) «άσκησαν νέες πολιτικές πιέσεις ... ελλείψεις».

Β) Στα εδάφη της Θεσσαλίας , οι δηλιγιαννικοί προσπάθησαν χωρίς τελικά να το κατορθώσουν, να χορηγήσουν γη στους αγρότες και έλαβαν κάποια μέτρα για τη βελτίωση

της θέσης τους. Ο Δηλιγιάννης επέκρινε το κοινωνικό κόστος του εκσυγχρονισμού και υποστήριζε ένα κράτος κοινωνικής αλληλεγγύης. Το κόμμα του απεχθανόταν το τυχοδιωκτικό χρηματιστικό κεφάλαιο και υποστήριζε μια αργή οικονομική ανάπτυξη που θα βασιζόταν σε παραδοσιακές παραγωγικές δραστηριότητες. Αυτές τις απόψεις του Δηλιγιάννη που είχε έντονη εχθρότητα προς του πλούσιους Έλληνες των παροικιών εκφράζει και το κείμενο της πηγής. Αναφέρει ότι πήρε νομοθετικές πρωτοβουλίες για την απαλλοτρίωση και διανομή των θεσσαλικών κτημάτων ήδη το 1896, αναγνωρίζοντας επίσημα έτσι την ύπαρξη του «θεσσαλικού προβλήματος» από μέρους του επίσημου ελληνικού κράτους.

Αντιθέτως ο Τρικούπης υποστήριξε τους μεγαλογαιοκτήμονες θέλοντας να ενισχύσει την ιδιωτική πρωτοβουλία, τις επενδύσεις και να προσελκύσει τα κεφάλαια των Ελλήνων του εξωτερικού σταθερά τέθηκε κατά της διανομής της θεσσαλικής γης θεωρώντας ότι αυτό ήταν ευθέως αντίθετο προς τα συμφέροντα της ελληνικής οικονομίας.

Γ) Στις αρχές του 1910 υποβλήθηκε υπόμνημα στο βασιλιά Γεώργιο από μέλη της Πανθεσσαλικής Επιτροπής, που περιέγραφε τα παρακάτω προβλήματα: οι καλλιεργητές αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα διώξεων και αδυναμίας ανταπόκρισης στις ανάγκες της καθημερινότητας. Η αναγκαστική νομαδική διαβίωσή τους, (λόγω της μη πρόσδεσής τους στην αγροτική γη που άλλοτε τους διασφάλιζε σταθερή κατοικία, χωρίς οικονομική επιβάρυνση καθώς και συμπληρωματικά εισοδήματα- αυτά όμως οι μαθητές δεν τα γνώριζαν), η έξαρση της τοκογλυφίας, διάδοση της ελονοσίας επιδεινώνων τη θέση τους και αύξαναν τη δυσαρέσκειά τους, για την οποία αδιαφορούσαν οι επίσημες κυβερνήσεις, παρά το γεγονός ότι κατοικούσαν σε παραμεθόρια για την εποχή εκείνη περιοχή. Καθώς είχε επιδεινωθεί δραματικά η θέση των αγροτών έκαναν έκκληση στο βασιλιά να νοιαστεί για την αγροτική τάξη, με δεδομένο ότι η ευημερία της σχετίζεται τόσο με τη διασφάλιση του κοινωνικού συστήματος όσο και με την οικονομία της χώρας. Οι αγρότες υπενθύμιζαν την κατάργηση της δουλοπαροικίας στη Δανία, στη χώρα καταγωγής του Γεωργίου, ήδη από το 1788 και παρότρυναν να ακολουθήσει το σχετικό παράδειγμα και ο Έλληνας βασιλιάς.

Τα προβλήματα αυτά είχαν οδηγήσει σε σοβαρές εντάσεις στον αγροτικό χώρο ήδη από το 1907 όταν «οδήγησαν στην ψήφιση ...Κιλελέρ (1910). Σελ. 43.

Δ 1.

Α) «Η αστική στέγαση ξεκίνησε από την Αθήνα ... τα σπίτια τους », σελ. 158. Σχετικές είναι και οι πληροφορίες του πρώτου κειμένου, που τονίζουν ότι η κρατική αδιαφορία και η εγκατάλειψη υπήρχε και στην Καισαριανή, όπως και στις περισσότερες περιοχές της Ελλάδας. Ωστόσο τα φυσικά γνωρίσματα του χώρου και κυρίως ο καθαρός αέρας έσωσαν τους κατοίκους. Αρχικά και για μεγάλο σχετικά διάστημα στήθηκαν σκηνές, έπειτα κατασκευάστηκαν παραπήγματα και 1000 δωμάτια κτισμένα με πλίνθους. Στη συνέχεια με παρέμβαση της ΕΑΠ οι συνθήκες βελτιώθηκαν με την οικοδόμηση 350 οικιστικών συγκροτημάτων, που περιλάμβαναν 3 – 4 κατοικίες διαφορετικών μορφών.

Ένα από τα μεγάλα προβλήματα ήταν η ύδρευση , που γινόταν με βυτία του δήμου, ενώ οι υδροπωλητές κερδοσκοπούσαν με το νερό. Η διαχείριση του χειμάρρου, τα σκουπίδια και τα λύματα, τα απορρίμματα της ταπητουργίας επιδείνωναν όχι μόνο την εικόνα του χώρου αλλά και την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Αυτά προφανώς είχαν σχέση με τις υποδομές. Σύμφωνα με το σχολικό βιβλίο, «η οικοδόμηση συνοικισμών ... στέγασή τους», σελ. 158 – 159

Β) «Υπήρχαν βέβαια ... Πειραιά», σελ. 159.

Σχετικά είναι και τα σχόλια του δεύτερου κειμένου. Όσοι πρόσφυγες είχαν τη δυνατότητα να ενοικιάσουν κατοικίες ή να οικοδομήσουν οι ίδιοι την κατοικία τους , η πολιτεία τους διευκόλυνε προσφέροντας οικόπεδα και δάνεια και συμπληρώνοντας τα σχετικά έργα υποδομής. Εκτός από τη Νέα Σμύρνη και την Καλλιόπολη, το παράθεμα αναφέρει τη Νέα Καλλικράτεια, στο νότιο άκρο της Πειραιϊκής. Ειδικά όμως για τη Νέα Σμύρνη αναφέρονται πρόσθετα στοιχεία: οργανώνονται οι πρώτοι πρόσφυγες το 1923, πετυχαίνουν να απαλλοτριωθεί η περιοχή ανατολικά από τη λεωφόρο Συγγρού και το 1925 οικοδομείται σύμφωνα με το σχέδιο Καλλιγά, που προέβλεπε μεγαλύτερο πλάτος στους οδικούς άξονες.

« Στο αντίθετο ... πολλά χρόνια» , σελ. 159. Στα προάστια της Θεσσαλονίκης στήθηκε μια τέτοια «τενεκεδούπολη», όπου κατοίκησαν 400 οικογένειες, άρα περί τα 2000 άτομα. Με στενότατες καλύβες , εκτεθειμένες στην υγρασία και στο κρύο το χειμώνα, στις υψηλές θερμοκρασίες το καλοκαίρι διασφάλιζαν μεν στοιχειώδη στέγαση, αλλά ασφαλώς και πολύ κακή ποιότητα ζωής, όπως οι ίδιοι οι άνθρωποι της ΕΑΠ ομολογούσαν, (Morgenthau)

Επιμέλεια απαντήσεων : Στέλλα Αλιγιάκη

